

[Hartvig Frisch.]

Sociologi ved Københavns Universitet. Efter at den franske sociologiske Skole, som i den sidste Menneskealder har vundet stort Ry, og som har grundlagt en helt ny Videnskab, har gjort Sociologien, kan man sige, til et grundlæggende Fag, er det absolut en Mangel, at der ved Københavns Universitet ikke findes en Lærestol i Sociologi. Der har blandt de studerende gjort sig adskillige Krav gældende, der har været en længere Enquete i Studenterbladet om Sagen, og jeg kan fremhæve, at Sociologien har en overordentlig Betydning for en Række andre Fag. Jeg nævner blot her f. Eks. for Historikere, Jurister, jeg kan ogsaa godt sige for Teologer, som vilde have særdeles godt af, om der fandtes en Lærestol i Sociologi, hvor de almindelige kulturhistoriske Synspunkter kunde gøres gældende.

Jeg vil, da jeg er ved Universitetet, gøre nogle Bemærkninger om den Overbebyrdelse navnlig af det filosofiske Fakultet, som har fundet Sted i de sidste Aar, og som efter mit Skøn rummer en Fare for det videnskabelige Arbejde for de Lærerkræfter, som skal bestride det store Arbejde med de studerende. Jeg ser ikke rettere end, at der maa gøres noget overfor denne mægtige Trængsel, som der er af studerende, og jeg vil sige, den rette Løsning maa være, at man udvider Rammerne for Aarhus Universitetet.

Jeg ser nødtigt, at man vil gaa den Vej atter nu ved Bevillinger at udvide Rammerne for Københavns Universitet, men jeg peger paa den faktiske store Vanskelighed, der er, naar Professorerne, foruden dette mægtige Lærerarbejde, tillige skal kunne gøre et videnskabeligt Arbejde. Det er derfor nødvendigt, at der foregaar en Udvidelse, og jeg vil henstille, at det bliver en Udvidelse netop af Aarhus Universitetet.

Jeg vil derefter gøre en enkelt Bemærkning i Tilknytning til den livlige Skoledebat, der har fundet Sted herhjemme i den seneste Tid, og jeg vil her stille det Spørgsmaal, om virkelig Undervisningsministeriet kan holde sig helt tilbage i denne Sag. Det ligger jo saadan her i Landet, at Underskolerne er et kommunalt Anliggende, og derfor kommer disse vigtige pædagogiske Spørgsmaal til udelukkende at blive et kommunalt Anliggende. Men jeg ser ikke rettere end, at vi her staar overfor saa vigtige Ting, at det bliver nødvendigt, at der, naar vi virkelig vil naa frem i den Retning og

faa indvundet Erfaringer, som man kan bygge videre paa, ogsaa ydes Midler fra det offentlige, og at man virkelig gaar alvorligt ind i et Forsøg. Jeg synes, at selve Undervisningsministeriet, altsaa Staten, maa i Kraft af hele den Stilling, den indtager til Skolevæsenet, de mægtige Beløb, der i Forvejen ydes til det kommunale Skolevæsen, kunne stille Bevillinger til Raadighed til virkelig at gøre rationelle Forsøg i Retning af det, som der nu er gjort Forsøg med, og hvor man nu er standset, det, man kalder de frie Forsøgsklasser i Vanløse.

Jeg vil dermed forlade Undervisningsministeriet og fremsætte en enkelt Bemærkning til den højtærede Forsvarsminister. Vi kommer nu om kort Tid til at gaa ind i en Debat om vort Forsvarsvæsen, og der er her en Ting, som jeg i mange Aar har tænkt paa, som jeg ogsaa har skrevet enkelte Ting om, og som jeg finder er ganske overordentlig væsentlig, nemlig det ejendommelige Forhold, at vi har vigtige militære Bygninger, blandt andet selve Generalstaben, liggende her paa Slotsholmen i umiddelbar Nærhed af Rigsarkivet, af det kgl. Bibliotek og af den samlede Centraladministration.

Naar dette har kunnet finde Sted, er det selvfølgelig, fordi det er en Rest fra en Tid, da København var forsvaret paa en saadan Maade overfor det Skyts, man den Gang havde, at man betragtede en Beliggenhed som den paa Slotsholmen som en sikker Beliggenhed. Altsaa, som en Rest fra den Tid har et saadant Forhold kunnet fortsætte sig helt op ikke blot til den Tid, da der var kommet meget mere vidtrækkende Skyts, men ogsaa indtil vor Tid, hvor Luftskyts og Luftbombardement er blevet en Realitet i Krigen.

Hvis nu virkelig den ansvarlige Militæreledelse tænker militært om dette Spørgsmaal, hvis de regner med, hvad dog er deres Metier, at Danmark i givet Tilfælde maa staa saa vel rustet som muligt, som de siger, og samtidig maa opfylde de militære Betingelser saa vidt muligt, saa kan jeg ikke faa i mit Hoved, hvorledes denne ansvarlige Ledelse kan finde sig i nogen Dag mere end nødvendigt i det hele taget at have militære Etablissementer liggende paa en saadan Plads, hvor faktisk ganske betydelige Kulturværdier for hele Danmark befinder sig, og hvor det er en given Ting, rent militært set, at de vilde være udsat for fuldkommen Ødelæggelse i Tilfælde af et Angreb, idet dette naturnødvendigt vil blive rettet mod et saadant Sted.